

การปลูกไม้ดอก ปีผลสารเคมี

ไม้ดอกยอดนิยมอย่าง กุหลาบ มะลิ บัว ดาวเรือง เบญจมาศ เยอร์บีร่า ฯลฯ ที่ปลูกในเชิงการค้าเพื่อนำประโยชน์ ล้วนปลูกโดยการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง สารเคมีที่ใช้ปลูกไม้ดอกเหล่านี้ก็ใช้ปริมาณมากอย่างต่ำไปเยี่ยมเปล่งปลูกล้มดอกเหล่านี้ อาจจะพบว่า เกษตรกรที่ปลูกและเก็บดอกไม้ มีอาจจะเป็นแหล่งห่วงโซ่เคมีที่ติดค้างบนดอกไม้ ดอกไม้เหล่านี้จึงดูสวยงามแตกต่างจาก แต่อาจไม่ด้วยพิษภัยของสารเคมีที่เราไม่สามารถมองลึก ทั้งๆที่ดอกไม้เสนสwyเหล่านั้นมีคุณประโยชน์มากมาย ทั้งเป็นอาหาร ยา สักดีเป็นกลิ่นหอม หรือใช้ประกอบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ

การเกษตรกรรมธรรมชาติฉบับนี้จึงนำเสนอหลักการพื้นฐาน และวิธีการปลูกไม้ดอก โดยเฉพาะไม้ดอกยอดนิยมใช้สารเคมี เพื่อร่นรงค์ให้มีการปลูกไม้ดอกโดยไม่ใช้สารเคมีกันมากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกร ผู้บริโภคและล้อม

การปลูกไม้ดอก โดยไม่ใช้สารเคมี

การปลูกไม้ดอกให้เจริญเติบโต ต้องก่อ功และออกดอกที่สมบูรณ์ ก็มีหลักการพื้นฐานเหมือนกับการปลูกต้นไม้ชนิดอื่นๆ คือ ต้องมีปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้แก่ ดิน แสงแดด น้ำ ความชื้น อุณหภูมิ ลม สำหรับการปลูกไม้ดอกโดยไม่ใช้สารเคมี ยิ่งจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยไม่ใช้สารเคมี ยิ่งจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน

เพื่อทำให้ต้นไม้มีความสมบูรณ์แข็งแรงด้านทานโรคและแมลง ดินจะต้องมีธาตุอาหารจำเป็นที่เพียงพอที่จะทำให้ต้นไม้ออกดอก นอกจากนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับแสงแดด อุณหภูมิ ความชื้นและลม เป็นพิเศษ เพราะปัจจัยเหล่านี้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมจะช่วยทำให้ต้นไม้ผลิตออกได้ดี โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมี และเมื่อมีโรคและแมลง

มารบกวนเราสามารถเลือกใช้สมุนไพรและวิธีการทางธรรมชาติแทนการใช้ยาฆ่าแมลงที่เป็นสารเคมี

ปัจจัยพื้นฐานในการปลูกไม้ดอก ปลอดสารเคมี

ดิน ดินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่

การป้องกันไม้ดอกโดยไม่ใช้สารเคมี

ยิ่งจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อทำให้ต้นไม้มีความสมบูรณ์แข็งแรงต้านทานโรคและแมลง ดินจะต้องมีธาตุอาหารจำเป็นที่เพียงพอที่จะทำให้ต้นไม้ออกดอก นอกจากนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับแสงแดด อุณหภูมิ ความชื้นและลมเป็นพิเศษ เพราะปัจจัยเหล่านี้ถ้าอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมจะช่วยทำให้ต้นไม้ผลิตออกไม้ดี โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมี

ความสำคัญมาก ดินที่มีคุณสมบัติดีและเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของไม้ดอกควรมีลักษณะดังนี้

1. มีโครงสร้างโปร่งและร่วนซุย

ต้นไม้ร่วนซุยจะช่วยให้รากของไม้ดอกซ่อนไปได้ดี ช่วยในการระบายน้ำ มีความชื้นที่เหมาะสม อากาศถ่ายเทได้สะดวก

2. มีอินทรีย์วัตถุสูง อินทรีย์วัตถุ

เกิดจากการเน่าเปื่อยผุพังของเศษซากพืช ขากลั่ว ด้วยการปอยถ่ายของจุลินทรีย์ที่อาศัยอยู่ในดิน อินทรีย์วัตถุเป็นแหล่งธาตุอาหารที่สำคัญแก่ไม้ดอก อินทรีย์วัตถุยังช่วยทำให้ดินร่วนซุยด้วย

3. มีความอุดมสมบูรณ์สูง คือเป็น

ต้นไม้เร่าธาตุอาหารที่จำเป็น ทั้งธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองอยู่ในปริมาณมาก ก่อเพียงต่อการเจริญเติบโตและการอุดมดิน ไม่

4. มีความเป็นกรดเป็นด่างที่พอ

เหมาะสม ไม้ดอกหัวไทรเจริญเติบโต และออกดอกได้ดีในดินที่มีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างปานกลาง ถึงมีความเป็นกรดเล็กน้อย คือมีค่า pH อยู่ระหว่าง 6 - 7

ธาตุอาหารที่จำเป็น

โดยปกติพืชจะดูดเอาธาตุอาหารต่างๆ จากทางอากาศ ดิน และน้ำ ไปเก็บ

กอ ช่วยสั่งเคราะห์แสง ถ้าขาดฟอสฟอรัสพิชจะชะงักการเจริญเติบโต ลำต้นเคระแกรน มีรากฝอยน้อย ดอกและผลมีขนาดเล็กหรือไม่สมบูรณ์

بوتاسيเมียม ช่วยบำรุงผลเมล็ดของพืช ทำให้ลำต้นพืชแข็งแรง ส่งเสริมการเจริญเติบโตของราก ทำให้รากดูดนำได้ดีขึ้น ทำให้พืชมีความต้านทานโรค ถ้าขาดไป แต่เซี่ยมจะทำให้พืชเหี่ยวเฉา แคระแกรนไปล่างมีลีเหลือง ขอบใบไหม้ รากเจริญชาตันพืชช่อ่อนแอ ดอกมีขนาดเล็ก

เคลเซียม ช่วยเสริมการเจริญเติบโตของส่วนยอด และปลายราก ช่วยเร่งการออกของเมล็ด และการผลมีการลดลง ถ้าขาดเคลเซียมจะทำให้รากสั้น ใบหงิกตามด้วยไม่เจริญและผลแตก

แมกนีเซียม เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสีเขียวในพืช ที่ใช้ในการสั่งเคราะห์แสงช่วยในการออกของเมล็ด ถ้าขาดแมกนีเซียมจะทำให้ใบเหลืองและร่วงเร็กว่าปกติ

ซัลเฟอร์ (กำมะถัน) มีผลต่อการสร้างสีเขียวในต้นพืชที่ใช้ในการสั่งเคราะห์แสง และช่วยในการเจริญเติบโตของราก ถ้าขาดซัลเฟอร์ จะทำให้พืชมีลีเหลืองชีดลำต้นไม่แข็งแรง

เหล็ก ช่วยในการปูนอาหารและการหายใจของต้นพืช

แมกนีส ช่วยในการปูนอาหารของต้นพืช

ไบرون ช่วยในการอุดอุก การผลมีการติดเมล็ด

ทองแดง ช่วยในการปูนอาหารและการหายใจของต้นพืช

สังกะสี ช่วยในการสั่งเคราะห์ฮอร์โมนภายในต้นพืช

โมลิบเดียม ช่วยเสริมขบวนการตรึงไนโตรเจน ช่วยในการสั่งเคราะห์อาหารและเอนไซม์

คลอรีน ช่วยในการสังเคราะห์แสง และฮอร์โมนในตันพีช

จึงเห็นได้ว่าชาตุอาหารหลักและชาตุอาหารรอง มีความจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโต ความสมบูรณ์แข็งแรง และการติดต่อ ติดผลของตันพีช ดินดีที่มีความสมบูรณ์มีอินทรีย์วัตถุมาก จะมีชาตุอาหารหลักและชาตุอาหารรองที่เพียงพอแก่การปลูกไม่ต้อง

สำหรับการปลูกไม่ต้องโดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี เราสามารถใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินก่อนปลูกและระหว่างการปลูกเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ก็เพียงพอที่จะทำให้พีชเจริญเติบโต และออกดอกออกที่สมบูรณ์ได้ โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมี

ส่วนไม่ต้องบางชนิดอาหาร มีความต้องการชาตุอาหารรองและชาตุอาหารเสริมบางชนิด เพื่อเร่งการออกดอก หรือเพื่อเพิ่มคุณภาพของดอกไม้ เช่น ขนาด สี กลิ่น จึงต้องศึกษาคุณลักษณะเฉพาะเจาะจงของไม้ดอกแต่ละชนิด ซึ่งเราสามารถเลือกใช้วัสดุจากธรรมชาติที่เป็นแหล่งชาตุอาหารเสริมได้ เช่น เปลือกไช่กระดูกป่น หินปูน ขี้เต้า ฯลฯ การใช้น้ำหมักชีวภาพ หรือฮอร์โมนพีชชีครดแก้ม朵 ก็จะช่วยเร่งการออกดอก เพิ่มจำนวนดอก และยังช่วยไม้ดอกแข็งแรงต้านทานโรคได้อีกด้วย

แสงแดด

แสงแดดมีความสำคัญและผลโดยตรงต่อการออกดอกของพีช ความเข้มของแสงแดดและระยะเวลาที่พีชจะได้รับแสงแดดจะแตกต่างกันไปตามฤดูกาล ในฤดูร้อนความเข้มของแสงจะมีมากกว่าในฤดูฝนและฤดูหนาว เมื่อความเข้มของแสงมาก พีชจะสังเคราะห์แสงมาก ทำให้พีชได้

การทำฮอร์โมนไข่ร่องดอก

ส่วนประกอบ

1.ไข่ไก่หั้งฟอง	5 กิโลกรัม	ได้
2.ากน้ำตาล	5 กิโลกรัม	
3.ลูกแบงข้าวมาก	1 ลูก	วิธีใช้
4.ยาคูลท์หรือนมเบร์ยรา	1 ขวด	

คง ประมาณ 7 วันสามารถนำไปใช้ได้

ใช้อัตรา 5 – 10 ชีชี ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุกๆ 5 – 7 วัน ควรฉีดพ่นในขณะที่แดดร้อนหรือในช่วงเช้า ใช้ได้ผลดีในสัมโภพันธุ์ข้าวแตงกา

การฉีดพ่นเพื่อให้พีชผลออกดอกนั้น ควรบำรุงให้ตันพีชมีความสมบูรณ์ก่อน แล้วฉีดพ่น 2 – 3 ครั้งและให้หยุดฉีดพ่นในขณะที่พีชผลนั้นกำลังออกดอก ห้ามใช้เกินอัตราที่กำหนด พีชผลจะเกิดความเสียหายได้

วิธีทำ

นำไข่ไก่หั้งฟอง ปั่นให้ละเอียด แล้วนำไปใส่ภาชนะผสมกากน้ำตาล คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วบดลูกแบงข้าวมากให้ละเอียด เติมยาคูลท์หรือนมเบร์ยราผสานให้เข้ากัน เสร็จแล้วนำไปบรรจุในถังพลาสติก ซึ่งมีฝาปิดมิดชิด ตั้งทึ้งไว้ในที่ร่มมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

ความทนทานมากที่สุด สีม่วงและสีชมพู มีความทนทานน้อย การพรางแสงด้วยวัสดุต่างๆ จะช่วยป้องกัน สีของดอกไม้ไม่ให้ถูกทำลาย

จำนวนชั่วโมงแสงที่สั้นยาว ในแต่ละวันในแต่ละฤดูจะมีผลต่อการเกิดตากดอกของพีช เช่น เปญจมาศ บัวตอง จะออกดอกในช่วงวันสั้น เป็นต้น

ดังนั้นการปลูกไม้ดอกจึงควรคำนึงถึงสถานที่และฤดูกาลที่จะทำการปลูก เพื่อให้พีชได้รับแสงเดดที่เหมาะสม แต่ถ้าไม่มีทางเลือกมากัน ก็พยายามหาวิธีการที่จะควบคุมการให้แสงแก่ตันพีชดังนี้

-การใช้แสงกลางวันสั้น ให้ใช้ผ้า

ดำเนลุ่มแปลงปลูกในช่วง 5 โมงเย็น จนถึง 8 โมงเช้า พีชจะได้รับแสงประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน เพื่อบังคับพีชให้ออกดอก

-การให้แสงกลางวันยาว ใช้

หลอดเรืองแสง (ฟลูออเรสเซนต์) หรือหลอดไส้ขนาด 60 แระเทียน ติดตั้งสูงจาก

ส่วนในฤดูหนาว หรือในสภาพที่มีอากาศเย็น มีแสงแดดน้อยมาก ทำให้พีชสร้างอาหารได้มาก และใช้อาหารน้อยใน การหายใจ พีชก็จะมีอาหารเก็บไว้มาก นำไปใช้สร้างดอก ขบวนการต่างๆ ของพีชเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและใช้เวลาสั้น เช่น การสร้างตากออก การเจริญเติบโตของดอก จากดอก ตูมเป็นดอกบาน และรอยไปในที่สุด

ความเข้มของแสงก็มีผลต่อสีของดอกด้วย ถ้าความเข้มมาก จะทำให้ดอกมีสีเข้มลง สีเตาลีสีจะมีความทนทานต่อความเข้มของแสงไม่เท่ากัน สีเหลืองมี

ประมาณ 60 ซม. โดยเปิดไฟให้แสง
ระยะเวลาที่พืชแต่ละชนิดต้องการ

อุณหภูมิ

อุณหภูมิมีผลต่อการเจริญเติบโต
มีคอก ปริมาณและคุณภาพของดอก
เมล็ดจะช่วยกระตุ้นให้มีดอกสร้าง
ดอก ดอกโต สีดอกเข้ม สดใส
ดอกหนา แต่ถ้าอุณหภูมิสูงเกินไปจะ
ทำให้ดอกชีด มีขนาดเล็กและก้านลั่น

ความชื้นและความชื้น

ความชื้นในดิน ดินที่ปลูกจะต้อง^{จะ}มีความชื้นที่พอเหมาะสม ถ้าความชื้นมากไป
จะไม่มีอากาศหายใจ ราก嫩ไม่
สามารถดูดน้ำไปใช้ พืชก็จะไม่เจริญเติบโต
ถ้าขาดน้ำ ถ้าความชื้นน้อยเกินไป ราก
จะไม่สามารถดูดน้ำไปใช้ในการสังเคราะห์
พลังให้พืชไม่เจริญเติบโต ก้านดอกลั่น
และดอกไม่สมบูรณ์และเหี่ยดเจา

ดังนั้นการระดับน้ำให้แก่ไม้คอก
ควรดูดในปริมาณที่เพียงพอที่จะมีน้ำ
คงอยู่ในดิน เพื่อพืชจะได้น้ำไปใช้
ประโยชน์ได้ อาจจะระดับน้ำวันละ 1 - 2
ตามความเหมาะสมหรือความต้องการ
ไม้คอกแต่ละชนิด การระดับน้ำแก่ไม้คอก
ควรดูดในตอนเช้า เพราะไม่ดูกต้องการ
และเร่าร้อนไปปูนอาหารในขณะที่มีแสง
อาทิตย์เท่านั้น ถ้าให้น้ำในตอนเย็น โดย^{จะ}จะมี
ผลกระทบต่อการเจริญเติบโต แต่จะเป็นการเพิ่มการเสียต่อการ
การแพร่กระจายของเชื้อโรคพืช

การดูด ก็ไม่ควรใช้วัดน้ำไป
ในต้นพืชเลย เนื่องจากเป็นสาเหตุทำให้ไม้
คอกเป็นโรคได้ง่าย เชื้อโรคแพร่กระจายไป
อย่างรวดเร็ว ไปและดอกสกปรก ควรดู
ด้วยวิธีน้ำผึ้งดิน โคนต้น และใบล่างๆ
ของต้นเพียงเล็กน้อย

การระดับน้ำให้แก่ไม้คอก ควรระดับน้ำในปริมาณที่เพียงพอที่จะมี
น้ำเหลืออยู่ในดิน เพื่อพืชจะได้น้ำไปใช้ประโยชน์ได้
อาจจะระดับน้ำวันละ 1 - 2 เวลาตามความเหมาะสม
หรือความต้องการของไม้คอกแต่ละชนิด การระดับน้ำแก่
ไม้คอกควรดูดในตอนเช้า เพราะไม่คอกต้องการน้ำ
และแร่ธาตุไปปูนอาหารในขณะที่มีแสงอาทิตย์เท่านั้น
ถ้าให้น้ำในตอนเย็น โดยเฉพาะหลังความอาทิตย์ตกดินแล้ว
จะไม่มีประโยชน์ แต่ยังจะเป็นการเพิ่มการเสียต่อการ
แพร่กระจายของเชื้อโรคพืช

หรือใช้ใบพืชสด เช่น ใบสน ไล่ลงในดิน
แล้วไก่ลง แล้วปูนโครงสร้างดินด้วยปุ๋ย
หมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

การปรับสภาพความเป็นกรด เป็นด่าง (pH) ของดิน

ไม้คอกจะเจริญเติบโตได้ดีในดิน^{ที่มี}สภาพเป็นกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย
-ถ้าดินเป็นกรด (ดินเปรี้ยว) ใน
สภาพดินที่เป็นกรด ไม้คอกจะเจริญเติบโต
ได้ไม่ดี ควรปรับสภาพความเป็นกรดให้ลด
ลง โดยใช้ ปูนขาว ปูนแมร์ล ปูนโคลิไม่
หินปูนบดละเอียด หรือเปลือกหอยเผา^{ไว้}
ใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับ
โครงสร้างดิน

-ถ้าดินเป็นด่าง (ดินหวาน)
ดินด่างส่วนมากจะมีแคลเซียม โซเดียม
สะสมอยู่มาก การเก็บดินด่างจะใช้ชัลเฟอร์

การขยายพันธุ์ไม้คอก

การขยายพันธุ์ไม้คอกโดยทั่วไป
มีอยู่หลายวิธี เช่น การเพาะเมล็ด การปัก^{ชำ}
การตอกกิ่ง การติดตา การเลี้ยงยอด
การเพาะเลี้ยงเนื้อยื่น เป็นต้น แต่ในที่นี่
จะได้กล่าวถึงเฉพาะวิธีการ การเพาะเมล็ด
และการปักชำ

การเพาะเมล็ด

เป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายสะดวก
ได้ผลดี และได้ปริมาณมาก เมล็ดพันธุ์ไม้
เกษตรกรรมธรรมชาติ 23

ประมาณ 60 ซม. โดยเปิดไฟให้แสง
สว่างเวลาที่พืชเติบโตจะต้องการ

อุณหภูมิ

อุณหภูมิมีผลต่อการเจริญเติบโต
ไม่ดอก ปริมาณและคุณภาพของดอก
หากคืนจะช่วยกระตุนให้มีดอกสร้าง
หากออก ดอกโต สีดอกเข้ม สดใส
ชีบออกหนา แต่ถ้าอุณหภูมิสูงเกินไปจะ
ไม่ออกซีด มีขนาดเล็กและก้านสั้น

น้ำและความชื้น

ความชื้นในดิน ดินที่ปลูกจะต้อง^{มีความชื้นที่พอเหมาะสม ถ้าความชื้นมากไป}
^{อาจจะไม่มีอากาศหายใจ รากเน่าไม่}
^{สามารถดูดน้ำไปใช้ พืชก็จะไม่เจริญเติบโต}
^{และที่ยวเฉา ถ้าความชื้นน้อยเกินไป ราก}
^{จะไม่สามารถดูดน้ำไปใช้ในการสังเคราะห์}
^{สำหรับให้พืชไม่เจริญเติบโต ก้านดอกสั้น}
^{และดอกไม่สมบูรณ์และเหลืองเฉา}

ดังนั้นการดูดน้ำให้แก่ไม่ดอก
ควรดูดน้ำในปริมาณที่เพียงพอที่จะมีน้ำ^{เพียงอยู่ในดิน เพื่อพืชจะได้น้ำไปใช้}
^{ประโยชน์ได้ อาจจะดูดน้ำวันละ 1 - 2}
^{มาตรฐานความเหมาะสมหรือความต้องการ}
^{ไม่ดอกแต่จะต้องดูด กการดูดน้ำแก่ไม่ดอก}
^{ควรดูน้ำในตอนเช้า เพราะไม่ดอกต้องการ}
^{น้ำและเราราตุ่นไปปูรงอาหารในขณะที่มีแสง}
^{อาทิตย์เท่านั้น ถ้าให้น้ำในตอนเย็น โดย}
^{ทางหลังดวงอาทิตย์ตกดินแล้ว จะไม่มี}
^{ประโยชน์ เต่าจะเป็นการเพิ่มการเสียบต่อ}
^{พร่ำราจายของเชื้อโรคพืชอีกด้วย}

การดูน้ำ ก็ไม่ควรใช้ธีรดูน้ำไป
ใช้กินพืชเลย เนื่องจากเป็นสาเหตุทำให้ไม่
ออกเป็นโรคได้ง่าย เชื้อโรคพร่ำราจายไป
ทางรากเดียว ไปและดอกสกปรก ควรดู
ในวันพิเศษ โคนต้น และใบล่างๆ
เพียงเล็กน้อย

การรดน้ำให้แก่ไม่ดอก ควรรดน้ำในปริมาณที่เพียงพอที่จะมี
น้ำเหลืออยู่ในดิน เพื่อพืชจะได้น้ำไปใช้ประโยชน์ได้
อาจจะรดน้ำวันละ 1 - 2 เวลาตามความเหมาะสม
หรือความต้องการของไม่ดอกแต่จะต้องดูด กการรดน้ำแก่
ไม่ดอกควรรดน้ำในตอนเช้า เพราะไม่ดอกต้องการน้ำ
และแร่ธาตุไปปูรงอาหารในขณะที่มีแสงอาทิตย์เท่านั้น
ถ้าให้น้ำในตอนเย็น โดยเฉพาะหลังดวงอาทิตย์ตกดินแล้ว
จะไม่มีประโยชน์ แต่ยังจะเป็นการเพิ่มการเสียบต่อการ
แพร่กระจายของเชื้อโรคพืช

การปรับสภาพความเป็นกรด เป็นด่าง (pH) ของดิน

ไม่ดอกจะเจริญเติบโตได้ดีในดิน^{ที่มีสภาพเป็นกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย}
^{-ถ้าดินเป็นกรด (ดินเปรี้ยว) ใน}
^{สภาพดินที่เป็นกรด ไม่ดอกจะเจริญเติบโต}
^{ได้ไม่ดี ควรปรับสภาพความเป็นกรดให้ลด}
^{ลง โดยใช้ บุนขาว บุนมะร็อล บุนโคลอไมท์}
^{หินปูนบดละเอียด หรือเปลือกหอยเผา}
^{ใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับ}
^{โครงสร้างดิน}

-ถ้าดินเป็นด่าง (ดินหวาน)
ดินด่างส่วนมากจะมีแคลเซียม โซเดียม
และฟอสฟอรัส สารเคมีที่สำคัญ

หรือใช้ใบพืชสด เช่น ใบสน ใส่ลงในดิน^{แล้วไก่กลบ แล้วปูรงโครงสร้างดินด้วยปุ๋ย}
^{หมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด}

การขยายพันธุ์ไม้ดอก

การขยายพันธุ์ไม้ดอกโดยทั่วไป^{มีอยู่หลายวิธี เช่น การเพาะเมล็ด การปัก}
^{ชำ การตัดกิ่ง การติดตา การเลี้ยงยอด}
^{การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นต้น แต่ในที่นี่}
^{จะได้กล่าวถึงเฉพาะวิธีการ การเพาะเมล็ด}
^{และการปักชำ}

การเพาะเมล็ด

เป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายสะดวก
ได้ผลดี และได้ปริมาณมาก เมล็ดพันธุ์ไม้

ดอกที่ใช้จะต้องเป็นเมล็ดที่สมบูรณ์เปอร์เซ็นต์ความอกรสุก ไม่มีโรคและแมลงติดมากับเมล็ด

การเพาะเมล็ดไม่ดอกสามารถทำได้ 2 วิธีคือการเพาะเมล็ดในแปลงปลูก ใช้กับไม้ดอกที่มีเมล็ดขนาดใหญ่ เมล็ดแข็งแรงและออกได้ดี และเป็นเมล็ดที่มีราคาไม่แพงมากนัก เช่น ทานตะวัน บานชื่น เป็นต้น การเพาะเมล็ดในระบบเพาะใช้สำหรับเมล็ดที่มีขนาดเล็ก งอกยาก และราคาแพงโดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ลูกผสม ที่ต้องสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศ เช่น ดาวเรือง เปญญาจามาส เอสเตอร์ เยอร์บีร่า เป็นต้น

1. การเพาะเมล็ดในแปลงปลูก

จะต้องเตรียมดินให้ดี โดยย่อยดินให้ละเอียด ปรับหน้าดินให้เรียบ ขุดหลุมตามระยะที่เหมาะสม จากนั้นเจิ่งยอดเมล็ดลงในหลุมหลุมละ 1-2 เมล็ด รดน้ำให้ชุ่มอย่างสม่ำเสมอ ประมาณ 4 - 5 วันเมล็ดก็จะออกใช้ฟางข้าวหรือหญ้าแห้งคลุมแปลงเพื่อป้องกันความชื้นระเหยไป ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

2. การเพาะเมล็ดในระบบเพาะ

เหมาะสมกับไม้ดอกที่มีเมล็ดขนาดเล็ก งอกยาก และราคาแพง ขั้นตอนในการเพาะ มีดังนี้

การเตรียมระบบเพาะ เป็นระบบไม่หรือระบบพลาสติก ก็ได้ ขนาด $12 \times 18 \times 3$ นิ้ว หรือ $15 \times 24 \times 3$ นิ้ว (กว้างXยาวXสูง) วัสดุที่จะใช้ในการเพาะ เมล็ดไม้ดอกควรเป็นวัสดุที่ป่อง ระยะหัวใจดีในขณะเดียวกันจะต้องอุ่มน้ำได้ดีพอสมควร ประกอบด้วย ดินร่วน 2 ส่วน ทราย 1 ส่วน และปูย์คอก 1 ส่วน

นำวัสดุเพาะบรรจุลงในระบบ โดยให้วัสดุเพาะต่ำกว่าปากระบบ 2 - 3 เซนติเมตร ทำร่องบนผิวน้ำวัสดุเพาะ ในระบบให้ลึกประมาณ $1/2$ เซนติเมตร แต่ลร่องห่างกันประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร

โรยเมล็ดไม้ดอกลงในร่อง โรยเมล็ดให้สม่ำเสมอ อย่าให้เมล็ดซ้อนทับกัน จากนั้นใช้ดินร่วนกลบเมล็ดบางๆ ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ชูบัน้ำปิดทับอีกชั้นหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้แสงส่องลงไปถูกเมล็ดโดยตรง รดน้ำระบบเพาะให้ชุ่มอยู่เสมอโดยใช้สเปรย์ฉีดน้ำหรือบาร์ดน้ำ ประมาณ 3 วันให้เปิดกระยะดู ถ้าหากเมล็ดดองออกแล้วให้อากระดาษหนังสือพิมพ์ออกตันกล้าจะได้รับแสงแดดเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต เมื่อต้นกล้ามีใบจริงประมาณ 2 คู่ ให้แยกมาปลูกในถุงเพาะจนกว่าต้นกล้าจะมีใบจริงประมาณ 4-5 คู่ จึงย้ายลงปลูกในแปลงปลูกต่อไป

การปักชำ

เป็นวิธีการที่ได้ผลดี ไม่ยุ่งยาก และไม้ดอกที่ได้จะไม่กลายพันธุ์ วิธีที่นิยมทำกันมีอยู่ 2 วิธี คือ

1. การปักชำยอด เป็นวิธีการที่ได้ผลดีและนิยมทำกันมากสำหรับการขยายพันธุ์เปญญาจามาส ไม้ดอกอื่นๆ สามารถทำได้ เช่น ดาวเรือง บานชื่น ทานตะวัน เยอร์บีร่า และเอสเตอร์ โดยเฉพาะดาวเรืองนั้น หลังจากการเดัดยอดแล้วก็สามารถนำไปปักชำได้เลย

การปักชำยอด โดยการตัดยอดไม้ดอกจากต้นแม่พันธุ์ที่สมบูรณ์芽 ประมาณ

มาณ 2.5 นิ้ว ปลิดใบออก เหลือเฉพาะส่วนยอดไว้ 1 คู่ ก็พอ เจือนโคนกิ่งเป็นราก ปากชลาม แล้วนำไปปักชำในวัสดุปักชำ ซึ่งประกอบด้วยทรายหยาบ แกลบด์ และชุยมะพร้าว อัตรา ส่วน 1:1:1 ปักชำโคนกิ่งฝังลงในวัสดุปักชำลึกประมาณ 0.5-1 นิ้ว รดน้ำให้ชุ่มอย่างสม่ำเสมอ ประมาณ 2 สปดาห์ กิ่งซึ่งจะแตกกรากใหม่ ให้ยก กิ่งปักชำไปชำต่อถุงเพาะเพื่อเลี้ยงให้แข็งแรงก่อนที่จะนำไปปลูกในแปลงต่อไป

2. การแยกหน่อ เป็นการแยกหน่อของไม้ดอกออกไปปลูก โดยเฉพาะดอกที่มีการแตกกอ เช่น เยอร์บีร่า เปญญาจามาส เป็นต้น ทำได้โดยการขุดไม้ดอกขึ้นมาทั้งกอ แล้วแยกหน่อออกมา ตัดราก และใบออกประมาณครึ่งหนึ่งเพื่อลดการบาดเจ็บ จากนั้นเจิ่งนำหน่อของไม้ดอกไปปักชำในระบบที่บจรรจุวัสดุเพาะซึ่งประกอบด้วย ทราย แกลบด์ และชุยมะพร้าว อัตราส่วน 1:1:1 รดน้ำให้ชุ่นอยู่เสมอหรือจากชำไว้ประมาณ 2 สปดาห์ หน่อ ก็จะแตกรากแล้วเลี้ยงต่ออีกประมาณ 2-3 สปดาห์ จึงย้ายลงปลูกในแปลงได้●

เอกสารอ้างอิง “ไม้ดอกยอดราก ราชภัฏมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ดร.วัลลภ พรหมesson พนพ.มติชน